

NORGES HØYESTERETT

Den 6. mai 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Webster, Falch og Bergh i

HR-2019-860-U, (sak nr. 19-053387STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Fredrik Schøne Brodwall)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

(1) Saken gjelder opphevelse av lagmannsrettens dom på grunn av uriktig lovanvendelse under skyldspørsmålet.

(2) A ble 12. januar 2015 tiltalt for overtredelse av:

«Straffeloven § 162 første ledd og annet ledd for ulovlig å ha tilvirket, innført, ervervet, oppbevart eller overdratt narkotika, og overtredelsen anses som grov, idet det særlig legges vekt på hva slags stoff det gjelder, kvantumet og overtredelsens karakter.

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:

I perioden søndag 13. april 2014 til mandag 14. april 2014, fra Mjøndalen i Nedre Eiker kommune til Øvre Vats i Vindafjord kommune, transporterte og/eller oppbevarte han ca. 1925 gram amfetamin eller medvirket til dette.»

(3) Ved Haugaland tingretts dom 26. oktober 2018 ble han dømt i samsvar med tiltalen til en straff av fengsel i to år og seks måneder.

(4) A anket dommen. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen.

(5) Gulating lagmannsrett avsa 22. februar 2019 dom med slik domsslutning:

«I Haugaland tingretts dom i sak 16-141154MED-HAUG av 26. oktober 2018 mot A / B født 00.00.1985, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 2 – to – år og 9 – ni – måneder.

Ved soning av straffen skal det gjøres et varetektsfradrag på 348 – trehundreogførtiåtte – dager.»

- (6) A har anket dommen til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og straffutmålingen. Det er anført at lagmannsrettens domsgrunner viser at lagmannsretten ikke har anvendt en riktig forståelse av forsettskravet. Videre er det anført at den lange saksbehandlingstiden i saken skulle ha vært tillagt større vekt ved straffutmålingen.
- (7) *Påtalemyndigheten* har i merknader til anken sluttet seg til forsvarerens anførsel om at lagmannsretten ikke har formulert seg riktig med hensyn til forsett. Når det gjelder straffutmålingen anføres det at det ikke foreligger noe åpenbart misforhold mellom den straffbare handlingen og den utmålte straffen.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at samtykke til å fremme anken bare skal gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323. Anke over dom av lagmannsretten kan i tillegg avgjøres uten ankeforhandling når Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at dommen helt eller delvis bør oppheves, jf. bestemmelsens tredje ledd bokstav a.
- (9) I forbindelse med behandlingen av saken i lagmannsretten erkjente tiltalte seg delvis skyldig etter tiltalebeslutningen. Erkjennelsen gikk ut på at han trodde narkotikaen han er tiltalt for å ha befatning med var hasj, og ikke amfetamin. Om hans skyld skriver lagmannsrettens flertall følgende på dommens side 6-7:

«Det avgjørende for lagmannsrettens flertall er at A / B i beste fall under enhver omstendighet unnlot å ta rede på hvilket stoff transporten dreiet seg om. Han valgte eventuelt – selv om han over tid hadde stoffet i sin besittelse – bevisst bort kunnskap om hvilket stoff han beskjefteget seg med og handlet som ovenfor gjengitt likegyldig hvilket narkotisk stoff det var han hadde befatning med. Det vil si at han aksepterte å ta følgene av at stoffet vel kunne være amfetamin.»

- (10) Lagmannsretten synes her å bygge på at tiltalte har utvist forsettsformen «*dolus eventualis*». Slik lagmannsrettens dom er utformet, er det ikke andre deler av dommen som avklarer rettens anvendelse av forsettskravet.
- (11) Vilkårene for å legge til grunn at det foreligger forsett i form av «*dolus eventualis*», er formulert av Høyesterett i en rekke avgjørelser, blant annet i Høyesteretts kjennelse Rt-2004-1769 avsnitt 11:

«Det er ikke tilstrekkelig til å konstatere forsett i form av *dolus eventualis* at det forhold som forsettet skal dekke, for gjerningspersonen fremstilte seg som mulig, og at vedkommende likevel valgte å handle. Det kreves i tillegg en positiv innvilgelse av dette momentet. Lagmannsretten måtte således ved sin straffutmåling finne det bevist at A bevisst hadde tatt det standpunkt at hun ville medvirke selv om det var en så betydelig mengde heroin – her er det tale om inntil 194 gram – som skulle kjøpes/oppbevares. Denne positive innvilgelse, som riktignok inneholder et hypotetisk element, skiller – i det nedre grenseområdet – forsettet fra den bevisste uaktsomhet.»

- (12) Kravet om «en positiv innvilgelse» gjelder også typen narkotika, jf. Rt-2009-229 avsnittene 9 til 12.
- (13) I første del av det siterte fra dommen har lagmannsrettens flertall bygget på at tiltalte bevisst valgte bort kunnskap om hvilket stoff det var, men likevel handlet. Så langt har lagmannsretten derfor verken funnet det bevist at tiltalte var seg bevisst muligheten av at stoffet var amfetamin eller at han tok et bevisst standpunkt om å delta selv om det var amfetamin som skulle transporteres.

- (14) Hva som så ligger i den siste setningen i det siterte er imidlertid ikke klart. Der fremgår at tiltalte «aksepterte å ta følgene av at stoffet vel kunne være amfetamin». Formuleringen gir holdepunkter for at lagmannsretten har funnet bevist at tiltalte innså muligheten for at stoffet var amfetamin, men det gis ikke uttrykk for det foreligger en positiv innvilgelse fra tiltaltes side. At tiltalte «aksepterte følgene» av at stoffet «vel kunne være» amfetamin, er noe annet enn at han tok et bevisst standpunkt om å ville delta i transporten selv om stoffet var amfetamin. Ankeutvalget kan ikke – heller ikke om sitatet ses i sammenheng – se at det her fremgår at kravene i forsettsformen «dolus eventualis» er oppfylt.
- (15) Lagmannsrettens dom må dermed oppheves.
- (16) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Ingvald Falch
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)